

Κώστας Σ. Μητρόπουλος: Η κουλτούρα ανταγωνιστικότητας ισχυρότερη των σχεδίων

ΤΟ ΒΗΜΑ | 17.06.2018

* Ο κ. Κώστας Σ. Μητρόπουλος είναι εντεταλμένος σύμβουλος της PwC Ελλάδας.

Η αναζήτηση του νέου μονοπατιού για την ανάπτυξη της χώρας και την ευημερία των πολιτών της έχει παραγάγει μέχρι τώρα δεκάδες σχέδια, επίσημα και ανεπίσημα. Ολα περιέχουν ιδέες για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και απόψεις για το τι είναι σημαντικό. Αλλά η Ελλάδα εξακολουθεί να είναι παγιδευμένη μετά την κρίση σε μια αναιμική ανάπτυξη.

Η υψηλή ανταγωνιστικότητα μιας οικονομίας μεταφράζεται σε αυξημένη ευημερία και πλούτο και είναι αποτέλεσμα της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της πλειοψηφίας των οικονομικών μονάδων της χώρας. Συνοδεύεται από αναγνωρισιμότητα, ανεξαρτησία απόψεων, διεθνή επιρροή, συστηματικές επιτυχίες και επενδύσεις και αντανακλάται στην πολιτική, στον αθλητισμό, στις τέχνες, στις επιστήμες.

Η ανταγωνιστικότητα αποτελεί μια γιγαντιαία σύνθεση ιδεών και πόρων σε ένα διευκολυντικό περιβάλλον και στηρίζεται σε κατάλληλες υποδομές. Υπάρχουν δύο ομάδες παραγόντων που την επηρεάζουν αρνητικά: η απουσία θεσμικής υγιεινής και εγγενείς δομικοί περιορισμοί. Ως παράδειγμα, στην πρώτη ομάδα ανήκουν η μερική εφαρμογή των νόμων, η αργή απονομή δικαιοσύνης, η ελλιπής χρηματοδότηση της κρατικής μηχανής. Στη δεύτερη ομάδα περιλαμβάνονται οι περιορισμένες πιστώσεις, η απουσία θεσμικών κεφαλαίων, η αδυναμία έρευνας και ανάπτυξης, η αναποτελεσματικότητα της κρατικής μηχανής, οι θεσμικές ατέλειες και αστοχίες και η απουσία κατάλληλων μηχανισμών συνεργασίας κράτους και αγορών.

Αυτοί οι παράγοντες περιορίζουν το ανταγωνιστικό δυναμικό της ελληνικής οικονομίας, της οποίας όμως οι παραγωγικές δομές είναι εμφανώς ασύμβατες με την υψηλή ανταγωνιστικότητα και τη συνεπακόλουθη ταχεία ανάπτυξη. Χρειάζονται νέες ιδέες και ειδικοί πόροι για να αλλάξει το οικονομικό μοντέλο της χώρας. Κρίσιμες ανάμεσα σε αυτές είναι η αύξηση του μεγέθους των επιχειρήσεων, η ενοποίηση της ζήτησης από εξαγωγές, η ισχυροποίηση της ζεύξης παραγωγικών μονάδων (clustering), η εκμετάλλευση των εμπορικών ροών Ανατολής και Δύσης, η ισχυρότερη παρουσία της ναυτιλίας στο οικονομικό γίγνεσθαι της χώρας, η προσέλκυση οικονομικών οργανισμών για εγκατάσταση στη χώρα και η συστηματική διευκόλυνση των επενδύσεων.

Τέλος, προϋπόθεση για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας είναι η εμπιστοσύνη. Οι σαφείς εικόνες για το μέλλον, οι σταθερές προτεραιότητες, οι μη μεταβαλλόμενες πολιτικές, οι όχι συχνές αλλαγές νόμων και η πιστή εφαρμογή του νόμου συνεισφέρουν τα μέγιστα στο να ενισχυθεί.

Η ανταγωνιστικότητα πρέπει να οδηγείται από ένα εθνικό όραμα που πειθαρχεί σκέψεις, αντιλήψεις και πράξεις και βελτιώνεται από τη συνεχή σύγκριση με τους στόχους, με το παρελθόν, με τους ανταγωνιστές. Η χώρα, κάθε εταιρεία και οργάνωση και κάθε πρόσωπο, πρέπει να μαθαίνει από τις αποτυχίες και να γιορτάζει τις επιτυχίες, να αποζητεί την πρωτιά και την αναγνώριση, να επιδιώκει τις συγκρίσεις και τη μακροπρόθεσμη βελτίωση στα πλαίσια κανόνων και να μανατζάρει σκληρά και εστιασμένα όλες αυτές τις προσπάθειες.

Αυτές οι κρίσιμες λέξεις, μανατζμεντ, συγκρίσεις, μαθητεία, αριστεία, τήρηση κανόνων, αυτοπεποίθηση, απουσιάζουν από το κυρίαρχο πλέγμα αξιών που συνθέτει τη σημερινή κουλτούρα της ελληνικής κοινωνίας. Η ανάδειξη αξιών που διευκολύνουν την ανταγωνιστικότητα και η συνεπακόλουθη μετατόπιση αντιλήψεων, δηλαδή η σχεδιασμένη αλλαγή κουλτούρας, είναι η μητέρα όλων των μεταρρυθμίσεων και απόλυτη προϋπόθεση για τη μακροπρόθεσμη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Ελλάδας. Εκείνο που χρειάζεται είναι ένα εσωτερικά συνεπές πλαίσιο διευκόλυνσης της ανταγωνιστικότητας και αλλαγής συμπεριφοράς ελεύθερων πολιτών και όχι ένα κεντρικό τεχνοκρατικό σχέδιο.

Ο Ηράκλειτος στα «Περί Φύσεως» είπε «η μοίρα του ανθρώπου είναι ο χαρακτήρας του». Αυτός ο χαρακτήρας της ελληνικής κοινωνίας μάς κρατά δέσμους και είναι χρέος όλων μας να τον αλλάξουμε για να γίνουμε πραγματικά ανταγωνιστικοί. Το πνεύμα της ανταγωνιστικότητας απελευθερώνεται όταν πιστεύουμε ότι κάνουμε κάτι σημαντικό καθοδηγούμενοι από ένα κοινό σκοπό ξεπερνώντας τα προσωπικά μας όρια. Κυριολεκτικά το μέλλον της χώρας περνάει πρώτα μέσα από τα δικά μας μυαλά και κανενός άλλου.